

LUẬT MA HA TĂNG KỲ

QUYỂN 31

Phần 2: NÊU DẪN VỀ PHẨM TẠP TỤNG VÀ PHÁP

OAI NGHI

NÓI RÕ PHẨM TẠP TỤNG THỨ CHÍN

NẤU ĂN Ở CHỖ NGỦ VÀ TỰ NẤU ĂN

Khi Phật an trú tại Tinh xá Khoáng Dã được chư Thiên và người đời cúng dường. Bấy giờ, nhà bếp được làm trong Tăng viện, nước vo gạo và nước tắm rửa chén chảy ra ngoài đường hẻm, bị người đời chê trách:

- Vì sao chỗ ở và nhà bếp của Sa-môn Thích tử không cách biệt nhau?

Các Tỳ-kheo bèn đem sự việc ấy đến bạch đầy đủ lên Thế Tôn. Phật liền nói với các Tỳ-kheo:

- Các ông thật đáng bị người đời chê trách. Từ nay Ta không cho phép làm nhà bếp ở trong chỗ ở để rồi nước vo gạo chảy ra bên ngoài. Phép làm nhà bếp không nên làm ở phương Đông, phương Bắc mà nên làm tại phương Nam, phương Tây. Nếu Tỳ-kheo làm nhà bếp ở bên trong, để cho nước vo gạo chảy ra bên ngoài thì phạm tội Việt-tỳ-ni.

Lại nữa, khi Phật du hành tại nước Câu-tát-la, đến thôn Bà-la-môn Ha-đế, như sự kiện cháo ở trên đã nói rõ, cho đến Phật không cho phép nấu ăn ở tại chỗ ngủ.

Lại nữa, khi Phật du hành nước Câu-tát-la đến thôn Bà-la-môn Cố Thạch. Khi ấy, có một ông già hốt tóc cả hai cha con xuất gia, nghe Phật đến định nấu cháo, như sự kiện cháo ở trên đã nói rõ, cho đến Phật không cho phép nấu ăn nơi chỗ ngủ và tự nấu ăn.

Lại nữa, khi Phật du hành đến nước Ương-câu-đa-la. Lúc ấy,

Phạm chí Chi-ni-da-loa-kế nghe Thế Tôn đến, bèn làm phòng Tăng, nhà bếp, rồi sai người đến mời Phật. Phật bèn bảo Ưu-ba-ly:

- Ông hãy đến sớm nơi đó nhận lấy nhà nấu ăn cho Tăng, chớ để quá lúc đầu đêm, nếu để quá tức gọi là chỗ ở của Tăng, không được dùng làm nhà bếp.

Khi ấy, Ưu-ba-ly bạch với Phật:

- Bạch Thế Tôn! Được làm nhà bếp có mái lợp riêng biệt ra không?

- Được.

- Bạch Thế Tôn! Hợp chung hai phòng có mái lợp riêng được không?

- Được.

- Hợp chung hai phòng cùng một mái lợp được không?

- Được.

- Được dùng hai chỗ riêng có mái lợp riêng được không?

- Được.

- Được dùng một bên, hai bên, ba bên, tất cả đều riêng được không?

- Được.

- Cách con đường được không?

- Được.

- Dùng trên gác, dưới gác làm được không?

- Được. Hoặc gốc cây ở tịnh địa, còn cành lá ở chỗ đất bất tịnh; hoặc gốc cây ở chỗ đất bất tịnh, còn cành lá ở chỗ tịnh địa; hoặc gốc cây và cành lá đều ở chỗ đất bất tịnh; hoặc gốc cây và cành lá đều ở chỗ tịnh địa.

Một chỗ được lợp riêng biệt: Tăng được dùng chỗ này làm nhà bếp, như vậy cho đến phòng riêng biệt được lợp riêng biệt, Tăng đều được dùng làm nhà bếp. Cũng như một bên, hai bên, ba bên, tất cả đều được làm nhà bếp.

Cách con đường: Hai bên đường thanh tịnh (hợp lệ), ở giữa không thanh tịnh, nếu để bình sữa v.v... ở giữa đường, nên xoi thủng hai đầu để sữa chảy vào tịnh địa (chỗ hợp lệ) thì được phép lấy dùng. Nếu cái bao đựng lúa, bột, đậu để ngay giữa đường thì được mở hai đầu để lấy. Nếu cái, hành, mía để ở giữa đường thì được cắt lấy dùng, vẫn hợp lệ.

Trên gác, dưới gác: Trên gác và dưới gác đều được dùng làm nhà bếp.

Gốc cây ở tịnh địa, cành lá ở chỗ bất tịnh: Nếu gốc cây mọc ở

tịnh địa, còn cành lá ở chỗ bất tịnh, mà trái rụng xuống đất, thì ngay khi ấy nên lấy đem cất vào trong nhà bếp. Nếu không lấy để qua khỏi đầu đêm thì thành ra bất tịnh. (Không hợp lệ).

Gốc cây ở chỗ đất bất tịnh, cành lá ở chỗ đất thanh tịnh: Cây mọc ở chỗ đất bất tịnh, cành lá phủ ra chỗ đất thanh tịnh, nếu quả rơi xuống đất tức là thanh tịnh, tùy lúc muốn lấy cứ lấy.

Cả hai đều không thanh tịnh: Cây mọc ở chỗ đất bất tịnh, cành lá cũng phủ ra chỗ đất bất tịnh, khi quả rơi nên nhặt đem cất vào trong nhà bếp. Nếu không lấy ngay khi ấy để qua khỏi đầu đêm, tức là không thanh tịnh.

Cả hai đều thanh tịnh: Cây mọc ở chỗ đất thanh tịnh, cành lá cũng phủ ra chỗ đất thanh tịnh, khi quả rơi tức là thanh tịnh, tùy lúc muốn lấy thì lấy. Đó gọi là cả hai đều thanh tịnh.

Củ cải, hành, rau mọc ở chỗ đất không thanh tịnh, nếu muốn hái nên hái đúng lúc rồi đem cất vào trong nhà bếp; nếu không hái đúng lúc để qua khỏi đầu đêm tức là không thanh tịnh.

Nếu bọn trộm đến hái trộm rau quả, bị phát giác, chúng hoảng sợ bỏ rau quả chạy thoát thân mà ta cần thì lấy liền rồi đem cất trong nhà bếp. Nếu nói rằng để sáng mai mới lấy, thì đến khi qua khỏi đầu đêm tức là không thanh tịnh. Nếu không hay khi chúng bỏ lại, hoặc sớm hoặc muộn mới trông thấy, thì nên lấy đem cất trong nhà bếp. Nếu không lấy để qua quá đầu đêm, tức là không thanh tịnh.

Nếu dưa, bầu mọc ở chỗ đất bất tịnh, thì khi hái nên đem cất vào trong nhà bếp. Nếu không đem cất để qua khỏi đầu đêm tức là không thanh tịnh.

Tại trú xứ của Tăng nếu có đàn-việt đem cho thóc, mà thóc bị đổ ra chỗ đất bất tịnh, thì nên hốt ngay khi ấy rồi đem cất vào trong nhà bếp. Nếu không hốt để qua khỏi đầu đêm tức là không thanh tịnh.

Nếu bạch y đem bánh bún, lương khô đến Tinh xá xin ở lại trong đêm; đến sáng hôm sau khi ra đi, đem cho Tỳ-kheo, tức là thanh tịnh. Nếu Tỳ-kheo suy nghĩ: “Ngày mai khi họ đi, ắt hẳn sẽ đem cho ta”, thì khi họ đem cho được xem là không thanh tịnh. Nếu họ đem rau quả đến xin ở lại cũng vậy. Nếu họ chở lúa gạo đến, cất đầy kho nhà bếp, số còn lại hoặc để trong giảng đường, trong nhà sưởi, trong nhà che giếng, trong nhà chất củi ở ngoài sân, nếu là chỗ đất bất tịnh, thì đầu, giữa, cuối đêm tùy lúc đổ xong dời đi liền. Nếu không dời đi, để qua khỏi đầu đêm, tức là không thanh tịnh.

Nếu muốn xây dựng chỗ ở mới thì Tỳ-kheo doanh sự nên dùng

dây đo đạt sử dụng để qua khỏi đầu đêm tức là không thanh tịnh. Tùy theo mức độ cần thiết mà quy định nhà bếp; khi quy định nhà bếp xong rồi mới quy định chỗ ở, phòng sưởi, giảng đường, nhà ngõ, nhà tắm, nhà để củi, nhà che rồi quy định rằng chỗ ấy làm nhà bếp cho Tăng, chỗ ấy làm nơi ở cho Tăng, nên nói như sau: “Trong đây, chỗ này làm nhà bếp cho Tăng”, rồi sử dụng. Nếu không giống.

Nếu đàn-việt nói:

- Không nên quy định trước, nên đợi khi làm xong, thiết lễ trai phạn cho Tăng, rồi Tăng tùy ý mà quy định”, thì khi làm xong, Tăng nên nói như sau: “Tăng dùng gác dưới, gác giữa và gác trên làm nhà bếp (khi đã quy định rồi tức thành nhà bếp đồng thời ở cũng được)”. Nếu vẫn chưa sử dụng, thì khi trong nước loạn lạc, hoặc vua chưa lên ngôi sử dụng cũng được. Hoặc là lúc vị vua cũ băng hà, vị vua mới chưa lên ngôi sử dụng cũng được. Nếu vẫn chưa sử dụng mà trú xứ xóm làng bị hoang phế đến hai năm sử dụng cũng được. Ở đây, hoặc xóm làng hoang phế, không phải trú xứ bị hoang phế, hoặc trú xứ hoang phế, không phải xóm làng hoang phế, hoặc xóm làng hoang phế, trú xứ cũng hoang phế; hoặc không phải xóm làng hoang phế, không phải trú xứ hoang phế. Nếu có những thức ăn được cất ở đây mà không quy định tức là không thanh tịnh.

Đó gọi là nấu ăn ngay chỗ ngủ.

Tự nấu ăn: Tỳ-kheo không được tự nấu ăn. Nếu bệnh thì nên sai tịnh nhân nấu, nếu không có tịnh nhân mà có nồi đồng sạch không dính dầu mỡ thì nên rửa sạch, rồi tự đốt lửa đun sôi, đoan, bảo tịnh nhân bỏ gạo vào. Sau khi đã bỏ gạo vào, Tỳ-kheo không được tự chụm lửa mà nên sai tịnh nhân chụm. Đến khi sôi mà tịnh nhân muốn đi đâu, thì Tỳ-kheo được tiếp tục chụm cho chín, song, phải cẩn thận đừng để những vật không cần dùng rơi vào trong đó. Khi nấu thịt cho sẵn lại, nấu rau cho sấu đi cũng như vậy; khi đã nhận được rồi có thể tự nấu cho chín. Sau cùng, khi nấu nước gừng cũng không được tự nấu mà phải bảo tịnh nhân nấu. Nếu khát thực, thức ăn bị nguội thì được hâm lại cho nóng, không có tội. Nếu tịnh nhân bị ốm thì nên sai tịnh nhân khác nấu cháo đưa cho. Nếu không có tịnh nhân thì khi vo gạo sạch rồi được tự nấu. Nếu có cháo để dành, không được đem ăn.

Đó gọi là nấu ăn tại chỗ ngủ và tự nấu ăn.
